

V Міжнародна викладацько-студентська науково-практична конференція

(1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

8. Тимощук О. Особливості впливу дистанційного навчання на якість життя студентів сучасних закладів різних типів. *Art of Medicine*. 2020. N 4. С. 124–128.

Оксана ГУРНЯК,

кандидат біологічних наук

старший викладач кафедри біології

Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

м. Київ, Україна

Олександр РОМАНЕНКО,

доктор біологічних наук, професор

завідувач кафедри біології

Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

м. Київ, Україна

СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Важливою складовою підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 „Охорона здоров'я” за спеціальністю 227 „Терапія та реабілітація” (спеціалізація – 227.01 Фізична терапія) та другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 „Охорона здоров'я” за спеціальностями 221 „Стоматологія”, 222 „Медицина”, 225 „Медична психологія”, 228 „Педіатрія” у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця є присутній в структурі відповідних Освітньо-професійних програм освітній компонент „Медична біологія”. Вивчення дисципліни „Медична біологія” студентами має відбуватися у перший рік їхнього навчання в закладі вищої освіти, для забезпечення чого передбачені лекції, практичні заняття, консультації, виконання здобувачами вищої освіти самостійної роботи,

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм” використання ними рекомендованих для опрацювання навчальних книг [1; 2], що містять апробований навчальний матеріал за тематикою курсу.

Виходячи з особливостей професійної діяльності медичного працівника, актуальним питанням є розвиток в студентів дослідницької компетентності [3]. На досягнення пов'язаної з цим мети, а також на формування природничо-наукової компетентності спрямоване виконання ними в ході аудиторної практичної роботи з медичної біології сформульованих у навчальній книзі „Медична біологія: Посібник з практичних занять” [2] до кожної передбаченої для засвоєння конкретної теми відповідних завдань, зокрема: 1) з аналізу об'єктів вивчення, у тому числі макропрепаратів і мікропрепаратів, що доповнюється вказівками методичного характеру (наприклад: „дослідіть уважно”, „зверніть увагу”, „порівняйте”, „проаналізуйте”, „розгляньте уважно”); 2) з вирішення тестових завдань ситуаційного характеру у форматі „Крок-1” з пошуком правильної відповіді серед п'яти варіантів, що пропонуються для вибору; 3) з розв'язання ситуаційних задач, у змісті яких наводяться обставини, що можуть виникати в процесі професійної діяльності майбутнього медичного працівника і для правильного реагування на які потрібна мобілізація ним знань з відповідного розділу медичної біології.

На розвиток природничо-наукової компетентності у здобувачів вищої медичної освіти може бути зорієнтованою також їхня позааудиторна робота, наприклад, у складі студентського наукового гуртка тієї кафедри, що здійснює викладання медичної біології. У зв'язку з цим відмітимо, що вченими обґрунтовується доцільність долучення до роботи студентського наукового гуртка молоді вже у перший рік навчання в закладі вищої освіти [4]. Підвищити зацікавленість здобувачів вищої медичної освіти у приєднанні до складу членів студентського наукового гуртка може ознайомлення з науковими працями, виконаними за участі працівників кафедри, причетної до координації його діяльності [5; 6].

В ході планування роботи студентського наукового гуртка мають братися до уваги рівень базової підготовки його членів, потреба в створенні атмосфери

творчої взаємодії його учасників, за якої досвідчені члени гуртка підтримують початківців в оволодінні кроками наукового пізнання. Опановуючи знання і практичні навички за напрямком певної природничо-наукової дисципліни, здобувачі вищої медичної освіти, які беруть участь в роботі відповідного студентського наукового гуртка, можуть надалі обґрунтовано визначити для себе конкретну сферу професійних інтересів як майбутніх фахівців у галузі медицини.

Враховуючи, що багато представників рослинного світу і тваринного світу є продуцентами біологічно-активних сполук, серед яких трапляються отруйні для людини, такі організми вивчаються в курсі медичної біології і члени студентського наукового гуртка вже в перший рік участі в його роботі можуть розширити та поглибити знання з їх біології та екології. Це є вкрай корисним для формування освіченого медичного працівника, зважаючи на поширеність в світі отруйних рослин і отруйних тварин, що можуть створювати небезпеку для людини. Останні зустрічаються серед багатьох систематичних груп як безхребетних тварин, так і хребетних тварин, а частина з них не тільки продукують токсичні сполуки, а й мають спеціальні пристосування для їх цілеспрямованого уведення в організм конкретної жертви [5]. При цьому, внаслідок ураження токсинами отруйних тварин в світі багато постраждалих людей потребують тривалого лікування, а декілька десятків тисяч гине кожного року.

Виходячи з того, що візуалізація об'єктів рослинного світу і тваринного світу є вкрай важливим елементом їх пізнання, зацікавлена молодь, опрацювавши наявні в закладі вищої освіти відповідні макропрепарати, мікропрепарати, гербарні зразки тощо, далі може під керівництвом викладача долучитися також й до ознайомлення з колекціями представників рослинного світу і тваринного світу, зібраних в природничих музеях. Зважаючи, що сучасні природничі музеї є установами, де проводяться науково-дослідна та освітня робота [7], активного розвитку набуває такий освітньо-науковий напрямок як музейна педагогіка, що передбачає плідну співпрацю закладів освіти і музеїв

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм” відповідного спрямування [8; 9; 10; 11; 12]. Це налаштовує зацікавлених студентів до активного використання можливостей останніх в науковому пізнанні оточуючого природного середовища.

Набутий членами студентського наукового гуртка за час роботи в ньому досвід з опрацювання наукової інформації, з планування дослідження і його проведення, з аналізу і оприлюднення результатів наукових пошуків, з налагодження співпраці з колегами є вкрай корисним не тільки для розвитку наукового бачення медико-біологічних аспектів життєдіяльності людини, а й для застосування у подальшому професійному житті особистості майбутнього медичного працівника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Медична біологія: Підручник / В.П. Пішак, Ю.І. Бажора, Ш.Б. Брагін, З.Д. Воробець, С.І. Дубінін, Г.Ф. Жегунов, Л.Є. Ковальчук, В.О. Корольов, О.В. Костильов, Н.А. Кулікова, Р.П. Піскун, О.В. Романенко, О.Г. Слесаренко, М.В. Стеблюк, С.М. Федченко; За ред. В.П. Пішака, Ю.І. Бажори. Видання 3-є. Вінниця: НОВА КНИГА, 2017. 608 с.

2. Медична біологія: Посібник з практичних занять / О.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.М. Грінкевич, О.В. Костильов; За ред. О.В. Романенка. – 2-е вид. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 472 с.

3. Іващенко Д.М., Іващенко С.П., Іващенко О.Д. Роль дослідницької діяльності при формуванні професійних компетентностей у студентів медичних закладів вищої освіти. Збірник статей VII Міжнародної науково-практичної конференції *«Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи»* (м. Полтава, 24-25 листопада 2022 р.). Полтава : Вид-во «Астрая», 2022. С. 83–87.

4. Повідайчик О.С., Герич М.С., Повідайчик М.М. Залучення студентів до науково-дослідницької діяльності з перших курсів як педагогічна умова

V Міжнародна викладацько-студентська науково-практична конференція формування конкурентоздатних фахівців. *Інноваційна педагогіка*, 2020. Вип. 20. Т. 2. С. 97–100.

5. Романенко О.В. Екологія отруйних тварин та їх токсини: монографія. Київ: КІМ, 2011. 184 с.

6. Романенко О.В., Арсан О.М., Кіпніс Л.С., Ситник Ю.М. Екологічні проблеми київських водойм і прилеглих територій; За редакцією О.В. Романенка. Київ: Наукова думка, 2015. 192 с.

7. Закон України «Про музеї та музейну справу» № 249/95-ВР від 29 червня 1995 року. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 05.03.2024 р.)

8. Калюжна Т. Музейна педагогіка в контексті формування всебічно розвиненої особистості викладача післядипломної педагогічної освіти. *Музейна педагогіка в науковій освіті*: збірник тез доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 26 листопада 2020 р. / за наук. ред. С.О. Довгого. Київ: Національний центр «Мала академія наук України», 2020. С. 143–146.

9. Пантюк Т. Формування природознавчої компетентності учнів засобом музейної педагогіки. *Молодь і ринок*. 2023. № 9 (217). С. 29–32.

10. Стахів Л., Стахів В., Волошин С. Освітній потенціал музейної педагогіки у закладах загальної середньої освіти. *Молодь і ринок*. 2023. № 6-7 (214-215). С. 131–137.

11. Червоненко О. Співпраця викладачів біології та музейних педагогів у реалізації сучасної моделі природничої освіти. *Музейна педагогіка в науковій освіті*: збірник тез доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 26 листопада 2020 р. / за наук. ред. С.О. Довгого. Київ: Національний центр «Мала академія наук України», 2020. С. 114–118.

12. Кривонос О., Кот А. Засоби музейної педагогіки як важливий чинник виховання студентів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2021. № 7 (111). С. 95–104.